

Nr 317.

Av herr **Pålsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 244, angående täckande av kostnader, som avses i § 63 regeringsformen.

I proposition nr 244 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen vissa åtgärder angående täckande av neutralitetskostnaderna för år 1915, numera uppgivna till 56,047,337 kronor 2 öre (däri inbegripna de medel, som lyftats å det s. k. lilla kreditivet).

Kungl. Maj:t har i nämnda proposition först föreslagit riksdagen medgiva, att ett belopp av 250,476 kronor 99 öre av besparingarna å femte huvudtitelns ordinarie reservationsanslag till flottans beredskap och övningar må användas till nämnda neutralitetskostnaders gäldande. Detta förslag synes oss mindre lämpligt och därför ej böra bifallas. Ändamålet med att ett anslag givits reservationsanslags natur är att uppmuntra till god hushållning. Men det ändamålet motverkas, om vederbörande finna, att besparingar, som gjorts å ett reservationsanslag, tagas i anspråk för annat ändamål.

Vidare måste vi finna den av Kungl. Maj:t föreslagna rubriken i 1917 års riksstat: »Tillfälliga lånemedel för täckande av kostnader enligt § 63 regeringsformen» vara både oriktig och olämplig. Oriktig, enär § 63 regeringsformen rör uteslutande de båda av riksdagen till bestämda belopp fastställda penningssummor, som skola vara tillgängliga under i berörda paragraf närmare angivna förhållanden. Av dessa har det ena, det s. k. lilla kreditivet å 15,000,000 kronor, lyftats och föreslås visserligen nu att täckas, men uppenbart är, att i den kungl. propositionen inbegriper man alla de kostnader, varom i berörda proposition är fråga, under »kostnader som avses i § 63 regeringsformen». Åt en sådan oriktighet bör ej ges stöd i riksstatens rubriker. — Olämplig är vidare

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 4 saml. 149 häft. (Nr 317—319) 1

rubriken, enär den bryter mot en ledande tanke i 1911 års budgetsreform, den nämligen, att under en rubrik i riksstaten, oavsett deras ändamål, uppföra alla lånemedel. Härigenom avsåg man att ernå fördelen att genom en sammanställning av upplåning och kapitalökning erhålla en riktig föreställning om statens finansläge.

Men det är ej blott dessa formella oriktigheter, som vidlåda Kungl. Maj:ts förslag, själva saken att med lånemedel täcka 27,000,000 kronor av 1915 års neutralitetskostnader måste vi på det allvarligaste motsätta oss. Enligt vår bestämda uppfattning är det nödvändigt, att detta belopp — liksom de ovan först berörda kronor 250,476: 99 — nu slutgiltigt täckas å 1917 års statsreglering. Med avseende härå tillåta vi oss erinra om det uttalande, som av reservanter (herrar K. G. Karlsson, Bergström, Rune, K. A. Nilson och Jönsson i Revinge) till bevillningsutskottets utlåtande nr 36 vid 1915 års riksdag gjordes med avseende å täckande av neutralitetskostnaderna och vilken reservation gick ut på att utskottet bort göra följande uttalande: »I detta sammanhang anser sig emellertid utskottet böra uttala, att i den mån ytterligare medelsanskaffning visar sig erforderlig till täckande av redan gjorda och yttermera skedda förskott för neutralitetens upprätthållande under pågående världskrig, dessa medel enligt utskottets uppfattning böra uttagas genom särskild direkt beskattning, så ordnad att densamma träffar de ekonomiskt bärkraftiga i samhället i förhållande till deras skatteförmåga, men att från ifrågavarande beskattning helt och hållet fritagas de samhällsmedlemmar, som icke skäligen kunna belastas med ytterligare bördor. Då till en kommande riksdag Kungl. Maj:t icke lär kunna underlåta att fullständigt framlägga de behov, som i nu förevarande hänseende föreligga, ävensom ett efter föregående grundlig utredning utarbetat förslag i avseende å dessa behovs täckande, torde tiden först vara inne för riksdagen att gå till ett slutligt beslut beträffande nu ifrågavarande medelsanskaffning».

Dessa synpunkter ha icke vunnit något beaktande av finansministern. På de mera bärkraftiga skuldrorna har — utöver en förlängning av krigskonjunkturskatten, omändrad att drabba även de mindre inkomsterna — icke lagts något av de stora bördor i ekonomiskt hänseende, som följt av neutralitetsvärnet. För särskilda försvarsutgifter har reserverats en s. k. krigsmaterielskatt, medan av neutralitetsutgifterna för 1915 ett belopp av 27,000,000 kronor fortfarande icke är täckt och, som erinrats, föreslagits att bestridas med lånemedel. Ett dylikt lassande på framtiden är så mycket mer oriktigt och vanskligt, som betydande kostnader för neutralitetsvärnet under år 1916 vållas

statsverket och vem vet, om ens detta år skall se slutet på det förhärjande världskriget.

Det är därför enligt vår mening oundgängligt att på 1917 års statsreglering med skattemedel täcka ytterligare kronor 27,250,476: 99. Detta låter sig också enligt vår mening göra medelst upptagande av en ny värnskatt eller genom en omläggning av krigsmaterielskatten, varom särskild motion läser komma att framläggas.

Vi förutsätta, att statsutskottet kommer att företaga en ingående granskning av de kostnader för vilka täckning nu begäres; och vi uttala vikten av, att utskottet låter sig angeläget vara att meddela riksdagen en så fullständig uppgift, som förhållandena medgiva, på de olika ändamål, för vilka de medel, varom här är fråga, utbetalts.

Med stöd av det anförda hemställa vi,

1:o) att Kungl. Maj:ts förslag att riksdagen må medgiva, att ett belopp av 250,476 kronor 99 öre av besparingarna på femte huvudtitelns ordinarie reservationsanslag till flottans krigsberedskap och övningar må användas som bidrag till täckande av kostnaden som avses i § 63 regeringsformen måtte av riksdagen avslås, i följd varav under femte huvudtiteln å extra stat för år 1917 torde anvisas, utöver av Kungl. Maj:t föreslagna 9,333,000 kronor, ett ytterligare belopp av 250,476 kronor 99 öre, eller tillhopa kronor 9,583,476: 99;

2:o) att Kungl. Maj:ts förslag att å inkomstsidan i 1917 års riksstat upptaga under rubriken »F. Tillfälliga lånemedel för täckande av kostnader enligt § 63 regeringsformen» ett belopp av 27,000,000 kronor likaledes måtte av riksdagen avslås och nämnda rubrik således icke i riksstaten för 1917 upptagas;

såsom följd varav de under 1:o) och 2:o) berörda beloppen, tillsammans kronor 27,250,476: 99 böra täckas av skattemedel på det sätt och i den ordning, som riksdagen kan finna skäligt besluta.

Stockholm den 15 maj 1916.

Jöns Pålsson.

Robert Karlsson.

Axel Schotte.

J. Rehn.

